

Grund- og nærhedsnotat

Kommissionens vurdering af Albanien's fremskridt i EU-integrationsprocessen

8771/21

Nyt notat

1. Resumé

Kommissionen har i en meddelelse den 12. maj 2021 fremlagt sin vurdering af Albanien's fremskridt i EU-integrationsprocessen. Kommissionen vurderer, at Albanien i tilstrækkelig grad har leveret på de betingelser, der blev fastlagt i rådskonklusionerne i marts 2020. Vurderingen kan principielt danne udgangspunkt for indkaldelsen af de regeringskonferencer, som markerer den formelle begyndelse på optagelsesforhandlingerne med kandidatlandene Albanien og Nordmakedonien. Da der dog endnu ikke opnået enighed i Rådet om de forhandlingsrammer, der skal strukturere optagelsesforhandlingerne, er det fortsat uvist, om der kan afholdes regeringskonferencer med de to lande under portugisisk formandskab.

2. Baggrund

På mødet i Rådet (almindelige anliggender) den 24. marts 2020 blev der opnået enighed om indledning af optagelsesforhandlinger med Albanien og Nordmakedonien. Rådskonklusionerne (formelt vedtaget efterfølgende den 25. marts) beskrev samtidig en række krav, som de to kandidatlande hver især skal leve op til, inden optagelsesforhandlingerne kan påbegyndes. Det gælder ikke mindst ift. Albanien.

I rådskonklusionerne fremhæves det, at Albanien forud for den første regeringskonference, der markerer den formelle start på optagelsesforhandlingerne, skal vedtage en valgreform i overensstemmelse med anbefalingerne fra OSCE/ODIHR, sikre gennemsigtig finansiering af politiske partier og valgkampagner, sikre fortsat gennemførelse af reformer af retsvæsenet, herunder sikre, at forfatningsdomstolen og højesteret fungerer, og afslutte oprettelsen af særlige strukturer til bekæmpelse af korruption og organiseret kriminalitet. Albanien bør også yderligere styrke bekæmpelsen af korruption og organiseret kriminalitet, herunder gennem samarbejde med EU-medlemsstaterne og gennem handlingsplanen for efterkommelse af anbefalingerne fra Den Finansielle Aktionsgruppe (FATF).

Optagelsesforhandlingerne med Albanien og Nordmakedonien vil blive igangsat på to adskilte regeringskonferencer med deltagelse af samtlige medlemsstater på den ene side og hvert af de to kandidatlande på den anden. Der vil først blive indkaldt til regeringskonferencer, når det vurderes, at de to kandidatlande har leveret på kravene beskrevet i rådskonklusionerne af den 24. marts 2020.

Før de første regeringskonferencer kan afholdes, skal Rådet endvidere nå til enighed om de forhandlingsrammer, der skal strukturere optagelsesforhandlingerne. Forhandlingsrammerne for de to kandidatlande er udarbejdet med udgangspunkt i den ny metode for udvidelsen, Kommissionen præsenterede i februar 2020, og som Rådet endossede i marts 2020. Udkastene til forhandlingsrammer beskriver, hvordan den nye metode i praksis vil blive

implementeret i optagelsesforhandlingerne, så forhandlingsprocessen kan blive mere troværdig, mere forudsigelig, mere dynamisk og være genstand for stærkere politisk styring. Det understreges, at processen er reversibel, dvs. at den kan skrues tilbage, hvis udviklingen tilsiger det.

3. Formål og indhold

Kommissionen vurderer i sin meddelelse, som kun foreligger på engelsk, at Albanien har leveret på de krav, der blev stillet af Rådet i marts 2020:

- Albanien har vedtaget en valgreform i overensstemmelse med anbefalingerne fra OSCE/ODIHR, herunder med lovændringer, der sikrer en gennemsigtig finansiering af politiske partier og valgkampagner. Den 25. april 2021 afholdtes parlamentsvalg på baggrund af den nye valglov. De foreløbige vurderinger fra OSCE/ODIHR lyder, at valget generelt blev gennemført tilfredsstillende.
- Albanien har gennemført gennemgribende reformer af retsvæsenet, ikke mindst gennem udskiftningen af en lang række anklagere og dommere, som ikke levede op til krav om faglighed og uafhængighed, eller som var under mistanke for korruption. Landets forfatningsdomstol har siden udgangen af 2020 haft det nødvendig antal dommere til at være beslutningsdygtig. Landets højesteret fungerer, nye dommere er blevet udnævnt i marts 2021 og flere dommere forventes udpeget i juni 2021.
- De ønskede strukturer til bekæmpelse af korruption og organiseret kriminalitet er blevet oprettet, herunder ikke mindst en særlig anklager for korruption og organiseret kriminalitet (SPAK), som har igangsat en række sager.
- Albanske myndigheders indsats ift. bekæmpelse af korruption og organiseret kriminalitet er øget betydeligt sammenlignet med tidligere år.
- Albanien har øget sin deltagelse i internationalt politisamarbejde, herunder gennem etableringen af et Europol kontor i landet (det første Europol liaisonkontor i regionen).
- Albanien har lavet en handlingsplanen for at kunne efterkomme anbefalingerne fra Den Finansielle Aktionsgruppe (FATF). Pga. COVID-19 har Albanien fået forlænget fristen, så de sidste punkter i handlingsplanen nu forfalder i februar 2022. Albanien har endvidere forpligtet sig til fuldt ud at tilpasse landets lovgivning om hvidvaskning af penge til den gældende EU-ret inden oktober 2021.

Ikke desto mindre fremgår det klart af Kommissionens meddelelse, at der fortsat udestår en betydelig indsats fra de albanske myndigheders side, ikke mindst ift. yderligere at skærpe indsatsen mod korruption og organiseret kriminalitet. De relevante strukturer er ganske vist etableret og er nu funktionsdygtige – hvilket var kravet fra Rådets side i marts 2020 – men det vil påhvile Kommissionen løbende at overvåge udviklingen i Albanien og rapportere til Rådet herom.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Forhandlingssituationen

Det forventes, at Rådet vil tage Kommissionens meddelelse til efterretning. Generelt deles Kommissionens vurdering af medlemslandene, herunder også af de medlemslande, som tidligere har været kritiske ift. Albanien reformniveau. Det er på den baggrund muligt, at der i forbindelse med rådsmødet (almindelige anliggender) den 22. juni 2021 vil blive udarbejdet rådskonklusioner, som med henvisning til Kommissionens vurdering anerkender, at Albanien opfylder de krav, der blev stillet af Rådet i marts 2020.

Derimod er det tvivlsomt, om Kommissionens meddelelse vil medføre en snarlig indledning af optagelsesforhandlinger med Albanien. Der er principiel enighed i Rådet om det tekniske indhold i de fremlagte forhandlingsrammer for de to kandidatlande Albanien og Nordmakedonien. Imidlertid har et medlemsland blokeret for forhandlingsrammen for Nordmakedonien på grund af en bilateral strid. Vetoet vedrører ikke forhandlingsrammen for Albanien, men en række medlemslande ønsker ikke at opsplitte vedtagelsen af forhandlingsrammerne for de to lande. Vedtagelsen af begge forhandlingsrammer er derfor foreløbigt sat på hold. Det er på den baggrund uvist, om der kan afholdes regeringskonferencer med de to lande under portugisisk formandskab.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringens holdning har hele tiden været, at der først kan afholdes regeringskonferencer med Albanien og Nordmakedonien, når de har opfyldt de betingelser, der er beskrevet i rådskonklusionerne af 24. marts 2020. Nordmakedonien har længe levet op til betingelserne. Kommissionens vurdering er, at Albanien nu også lever op til betingelserne. Regeringen er rede til at tage Kommissionens meddelelse herom til efterretning.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg modtog den 28. september 2020 et grund- og nærhedsnotat om Kommissionens udkast til forhandlingsrammer med Albanien og Nordmakedonien. Punktet udvidelse og stabiliserings- og associeringsprocessen blev senest forelagt for Folketingets Europaudvalg den 15. april 2021 til orientering.